

ASPECTE ALE EXAMINĂRII CERERILOR CU VALOARE REDUSĂ

ASPECTS OF EXAMINATION OF LOW-VALUE CLAIMS

Veaceslav BOTNARI, ORCID: 0000-0002-9251-8880
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.15:343.13(478)(094.4)

e-mail: vbotnari@mail.ru

Procedura în cazul cererilor cu valoare redusă se aplică pentru cauzele de încasare a unei sume de bani care nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii. În același timp, procedura menționată nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcție de răspundere și al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, precum și în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale.

Această procedură prevede o modalitate simplificată de examinare a cauzelor menționate care, în principal, se referă la examinarea cererilor fără desfășurarea unor ședințe publice și cu posibilitatea exercitării unei singure căi de atac. Lipsa necesității în desfășurarea unei ședințe publice diminuează atât din eforturile participanților la proces pentru a se deplasa la ședința stabilită, cât și a instanței de judecată care are o libertate mai mare în gestionarea timpului său și nu este ținută de ora și data stabilită pentru examinarea cauzei. În același timp, reducerea numărului căilor de atac diminuează din timpul total de examinare a unei cauze concrete și reduce sarcina Curții Supreme de Justiție.

Procedura cererilor cu valoare redusă a fost introdusă în Codul de procedură civilă prin Legea nr.17 din 05.04.2018, care pe lângă procedura în cazul cererilor cu valoare redusă a introdus și alte modificări care să asigure celeritatea examinării cauzelor civile.

În ceea ce ne privește, dorim să abordăm modalitatea de aplicare practică a prevederilor ce vizează procedura cererilor cu valoare redusă, care deja cunoaște o experiență de peste 4 ani, dar care continuă să fie una neuniformă sub diferite aspecte.

Potrivit art.276³ alin.(1) Cod de procedură civilă „*Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă*”. Potrivit alin.(2) din același articol „*Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică*”.

Astfel, se constată existența a două situații, când o cerere, deși se examinează în procedura cererilor cu valoare redusă, care este scrisă, dar în cadrul căreia părțile sunt totuși invitate în ședință de judecată. Aceste două situații sunt: 1. Judecătorul consideră

necesar acest fapt; 2. Judecătorul admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

Deși expuse distinct, considerăm că ambele ipoteze se referă la două fețe ale aceleiași situații, doar că în prima judecătorul o constată *ex officio*, iar în cea de-a doua la solicitarea unei părți. Indiferent de situație, judecătorul trebuie să considere necesară citarea în ședință a participanților.

Continuând cele sus-expuse, trebuie să stabilim faptul că judecătorul poate cita părțile în proces pentru a le audia, însă în același timp, păstrând cauza în procedura cererilor cu valoare redusă. Acest aspect este unul important, întrucât de aceasta depinde în viitor numărul căilor de atac de care vor dispune participanții în cazul în care vor dori să conteste hotărârea emisă, dar și aplicabilitatea altor prevederi caracteristice pentru procedura generală în acțiuni civile.

În anul 2021, Secția generalizare a practicii judiciare civile, comerciale și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție a emis o Notă informativă ce vizează practica judiciară de examinare a cererilor cu valoare redusă [2]. În acest sens, au fost studiate 272 de dosare din cele 15 judecătoria din Republica Moldova.

Din analiza efectuată, s-a constatat prezența unei practici judecătorești neuniforme la nivelul primei instanțe, referitor la comunicarea actelor de procedură, care are drept consecință examinarea cererilor cu valoare redusă în procedură generală și dispunerea citării publice a pârâtului. Constatarea expusă în Nota informativă corespunde și cu constatările autorului. Instanțele de judecată, deși primesc spre examinare cererea de chemare în judecată în procedura cererilor cu valoare redusă, urmează căi procesuale diferite, atunci când citația expedită la adresa pârâtului indicată de reclamant este restituită expeditorului (instanței). În unele situații, instanțele de judecată expediază la adresa reclamantului o citație pentru a fi înmănată pârâtului prin telegramă, prin intermediul executorului judecătoresc sau pentru a fi publicată conform art.108 Cod de procedură civilă. Reclamantul, la rândul său, după realizarea indicațiilor instanței, transmite către instanță dovada de citare prin metodele sus-expuse. În aceste cazuri, cererea de chemare în judecată continuă în procedura cererilor cu valoare redusă. În alte situații, instanțele de judecată dispun examinarea cauzei în procedură generală și citează părțile în ședință de judecată, care în esență este fixată doar pentru a dispune citarea publică a pârâtului și a pune în sarcina reclamantului realizarea citării publice. Observațiile autorului arată că majoritatea cazurilor de examinare a cererilor cu valoare redusă în procedură generală are loc anume în legătură cu nerecepționarea corespondenței de către pârât. În acest context, susținem opinia formulată de autorii Notei informative [2] și considerăm că imposibilitatea de a cita pârâtul prin scrisoare cu aviz de recepție nu constituie temei pentru a dispune examinarea cauzei în procedură generală.

Codul de procedură civilă la art.276³ alin.(4) CPC prevede expres că instanța dispune examinarea cauzei în ordine generală doar atunci când din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă. Nu există niciun criteriu care să permită stabilirea situațiilor care ar face imposibilă exa-

minarea cauzei în procedura cererilor cu valoare redusă. În același timp, art.276² CPC este destul de rigid și indică expres situațiile care odată întrunite determină examinarea cererii de chemare în judecată anume în procedura cererilor cu valoare redusă. Astfel, considerăm că examinarea cauzei în procedură generală va putea fi dispusă doar atunci când se va stabili că cererea supusă examinării nu corespunde exigențelor art. 276² CPC. Asemenea situații se pot datora fie erorii judiciare la etapa intentării când instanța eronat a stabilit că cererea urmează a fi examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, fie atunci când reclamantul a modificat obiectul acțiunii sau quantumul pretențiilor astfel încât cererea nu se mai încadrează în prevederile art. 276² CPC.

Există situații în care instanța să considere necesară audierea participanților în ședință publică. Aceste situații, neexhaustiv, au fost expuse în jurisprudența CtE-DO și menționate în cadrul Notei informative a CSJ [2]: necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități; circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant; necesitatea de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, *inter alia* prin intermediul unei audieri. Asemenea situații permit instanței să dispună citarea participanților la proces cu menținerea cauzei în procedura cererilor cu valoare redusă.

Considerăm că participanții la proces, dar în primul rând instanțele de judecată, pe lângă faptul că trebuie să mențină acțiunile și soluțiile procesuale în limitele prevăzute de lege, dar în același timp urmează să profite din plin de prerogativele procedurii în cazul cererilor cu valoare redusă și să nu recurgă în mod rigid la procedura generală în fiecare situație atipică.

Referințe:

1. Codul de procedură civilă al RM.
2. Notă informativă a Curții Supreme de Justiție a RM ce vizează practica judiciară de examinare a cererilor cu valoare redusă (accesibilă la http://csj.md/images/Nota_informativaG.pdf)
3. Nota informativă la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (simplificarea Codului de procedură civilă) (accesibil la <https://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=77abd958-4622-42ff-a621-bff7789b77e4>)